

FÖRDJUPNING

Vårändringsbudgeten 2017

2017 års vårändringsbudget innehåller utgiftsreformer på 3 miljarder kronor. Konjunkturinstitutet antar att förslagen i vårändringsbudgeten innebär högre offentliga utgifter även 2018.

Åtgärder i vårändringsbudgeten

REFORMER ÖKAR OFFENTLIG KONSUMTION

Regeringens förslag på vårändringsbudget⁷⁶ innehåller utgiftsreformer på 3,0 miljarder kronor för 2017 avsett för offentlig konsumtion (se tabell 22). Drygt hälften avser konsumtion i staten och den resterande delen avser konsumtion i kommunerna. Polisen och försvaret får ökade anslag med 0,7 respektive 0,5 miljarder kronor. Genom riktade statsbidrag till kommunerna ökar den kommunala konsumtionen, främst inom förlossningsvård och skola.

VÅRÄNDRINGSBUDGETEN NÄSTAN HELT OFINANSIERAD

Vårändringsbudgetens utgiftsreformer finansieras delvis genom en skatteköjning som ger intäkter på 0,4 miljarder. Nettoförsvagningen av det finansiella sparandet från reformerna uppgår således till 2,6 miljarder kronor.

Tabell 22 Reformerna i 2017 års vårändringsbudget

Miljarder kronor

	2017	2018
Offentlig konsumtion	3,0	3,0
Statlig konsumtion	1,7	1,7
Kommunal konsumtion	1,3	1,3
Utgifter	3,0	3,0
Inkomster	0,4	0,4
Reformernas effekt på finansiellt sparande	-2,6	-2,6

Anm. Beloppen avser nivåförändring i förhållande till beslut fattade till och med budgeten som beslutades i riksdagen i december 2016. Konjunkturinstitutet gör tolkningen att reformerna kommer att permanentas och de får därmed effekt även 2018 (se avsnittet "Visst utrymme för ofinansierade reformer 2018").

Källor: Vårändringsbudget för 2017 och Konjunkturinstitutet.

⁷⁶ Regeringens proposition 2016/17:99, Vårändringsbudget för 2017.

Visst utrymme för ofinansierade reformer 2018

Syftet med en ändringsbudget ska vara att komplettera den av riksdagen beslutade budgeten med anledning av förändringar som vid besluten om statens budget föregående höst inte var möjliga att förutse. Reformer med varaktiga budgetära konsekvenser bör som huvudregel beslutas i samband med riksdagens huvudbehandling på hösten.⁷⁷ De beslut som fattas i en ändringsbudget berör endast innevarande år.

Konjunkturinstitutet antar i prognosen att de föreslagna reformerna i vårändringsbudgeten för 2017 syftar till att permanent höja ambitionsnivån för de föreslagna offentliga välfärdstjänsterna och att motsvarande anslagstillskott kommer att föreslås i budgetpropositionen för 2018.⁷⁸

Konjunkturinstitutets bedömning är att vårändringsbudgetens reformer försvagar offentlig sektors finansiella sparande lika mycket 2018 som 2017, det vill säga med 2,6 miljarder kronor. Utgifterna för läkemedel inom läkemedelsförmånen ökar 2017 och förväntas ligga kvar på samma nivå även 2018, vilket leder till att det finansiella sparandet 2018 försämras med ytterligare 1,1 miljarder kronor utöver vårändringsbudgetens reformer.

Effekten på det finansiella sparandet för 2018 kan dock komma att bli större i den utsträckning som reformerna i vårändringsbudgeten avser en höjd ambitionsnivå i verksamheterna under resterande del av 2017 samtidigt som den höjda ambitionsnivån permanentas. Om reformerna i vårändringsbudgeten motsvarar en halvårseffekt skulle försvagningen av de offentliga finanserna 2018 uppgå till ca 5 miljarder kronor till följd av reformförslagen.

För åren utan någon beslutad finanspolitik (det vill säga 2018 och framåt) gör Konjunkturinstitutet antagandet att finanspolitiken bedrivs så att det strukturella sparandet förstärks och uppgår till 0,5 procent av BNP per år från och med 2019.⁷⁹ Trots att vårändringsbudgeten är underfinansierad och försvagningen beräknas kvarstå nästa år, gör Konjunkturinstitutet sammantaget

⁷⁷ Se till exempel SOU 2013:73, sidan 186.

⁷⁸ Exempelvis så har regeringen aviserat att den höjer ambitionen med att stärka totalförsvaret. Konjunkturinstitutet behandlar de extra medel som skjuts till på samma sätt som om de ingått i budgetpropositionen för 2017.

⁷⁹ Se rutan "Beräkningstekniska antaganden i det finanspolitiska scenariot" i kapitlet "Offentliga finanser 2017–2021" för en beskrivning av de antaganden som ligger till grund för finanspolitiken.

bedömningen att det kvarstår ett utrymme på nära 9 miljarder kronor för ofinansierade reformer för 2018.⁸⁰

⁸⁰ Utrymmet för ofinansierade reformer ges av differensen mellan det strukturella sparandet vid oförändrade regler och en nivå på det strukturella sparandet 2018 som är förenlig med att överskotts målet nås 2019 och framåt. Se kapitlet "Offentliga finanser". I kapitlet beräknas budgetutrymmet även för en längre tidshorisont. I bedömningen av budgetutrymmet för 2018 ingår inte effekten av skatteförslag i remitterade skatte-PM om ca 4,5 miljarder kronor netto i skattehöjningar eller eventuell utgiftseffekt 2018 av att upprätthålla ett oförändrat offentligt välfärdsåtagande jämfört med 2017.